

Στην ενότητα αυτή θα μάθεις:

- ✓ Τα χαρακτηριστικά του λεξικού σου.
- ✓ Να βρίσκεις γρήγορα μια λέξη στο λεξικό.
- ✓ Να ξεχωρίζεις στο λεξικό σου τους ορισμούς από τα παραδείγματα.
- ✓ Να φτιάχνεις ορισμούς λέξεων.
- ✓ Να ξεχωρίζεις τα κύρια από τα κοινά ουσιαστικά.
- ✓ Να κλίνεις τα αρσενικά ουσιαστικά σε -ος.
- ✓ Να φτιάχνεις το δικό σου λεξικό.

Παρατήρησε προσεκτικά τις τέσσερις σελίδες.

- ☀ Ποιες σελίδες μοιάζουν μεταξύ τους;
- ☀ Σε τι διαφέρουν η μια από την άλλη;
- ☀ Από τι βιβλίο είναι βγαλμένη καθεμιά από αυτές τις σελίδες;

Βρες σε τι διαφέρει η σελίδα του λεξικού από τις υπόλοιπες.

Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας

1 Ξεφύλλισε το λεξικό σου και απάντησε:

- ☀ Πόσες σελίδες έχει το λεξικό σου;
- ☀ Με ποια σειρά είναι γραμμένες οι λέξεις;
- ☀ Τι γράφει σε κάθε σελίδα πάνω πάνω, αριστερά και δεξιά;
- ☀ Γιατί νομίζεις ότι γράφει πάνω πάνω αυτές τις δύο λέξεις;
- ☀ Σε τι χρησιμεύει το λεξικό;

2 Στο λεξικό οι λέξεις μπαίνουν με αλφαβητική σειρά. Όμως μερικές φορές δυσκολευόμαστε να βάλουμε τις λέξεις στη σειρά, γιατί η αρχή τους μοιάζει. Παρατήρησε τα πρώτα γράμματα των λέξεων και βάλε τες στη σωστή αλφαβητική σειρά.

πλαστελίνη	αγκάθι	πλατεία	δηλαδή
μπουμπουνίζει	δήλωση	αγκαλιάζω	αγκαλιά
πλαστικός	μπουμπούκι	μπουφάν	δηλώνω

1	2	3	4	5	ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ
Αα	Ββ	Γγ	Δδ	Εε	

6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	ΜΕΣΗ
Ζζ	Ηη	Θθ	Ιι	Κκ	Λλ	Μμ	Νν	Ξξ	Οο	Ππ	Ρρ	

18	19	20	21	22	23	24	ΤΕΛΟΣ
Σσ	Ττ	Υυ	Φφ	Χχ	Ψψ	Ωω	

Α	...	Μ	...
.....
.....
.....

πλαστελίνη αγκάθι πλατεία δηλαδή
 μπουμπουνίζει δήλωση αγκαλιάζω αγκαλιά
 πλαστικός μπουμπούκι μπουφάν δηλώνω

1	2	3	4	5	ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ
Αα	Ββ	Γγ	Δδ	Εε	

6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	ΜΕΣΗ
Ζζ	Ηη	Θθ	Ιι	Κκ	Λλ	Μμ	Νν	Ξξ	Οο	Ππ	Ρρ	

18	19	20	21	22	23	24	ΤΕΛΟΣ
Σσ	Ττ	Υυ	Φφ	Χχ	Ψψ	Ωω	

Α	Δ	Μ	...
αγκάθι	δηλαδή	μπουμπούκι	πλαστελίνη
αγκαλιά	δηλώνω	μπουμπουνίζει	πλαστικός
αγκαλιάζω	δήλωση	μπουφάν	πλατεία

- 3 Η Χαρά και ο Αρμπέν παίζουν ένα παιχνίδι. Ανοίγουν το λεξικό τους και προσπαθούν να μαντέψουν πού θα βρισκόταν το όνομά τους, αν το λεξικό περιείχε και ονόματα. Πάίξε μαζί τους...

Το όνομά μου θα ήταν μετά τη λέξη χάπι και πριν τη λέξη χαράζω.

Το όνομά μου θα ήταν μετά τη λέξη αρμέγω και πριν τη λέξη άρνηση. Θέλεις να βρεις και εσύ πού θα έμπαινε το όνομά σου στο λεξικό;

Το όνομά μου είναι

Θα ήταν μετά τη λέξη

και πριν τη λέξη

▶▶ Το λεξικό σου λέει: «Για να με γνώρισεις, πρέπει να ψάχνεις στις σελίδες μου!» Πήγαινε λοιπόν στις σελίδες 65 και 66 του **Τετραδίου Εργασιών**, στις ασκήσεις **1**, **2**, **3** και **4**.

Άσκηση 1

Άνοιξε **το βιβλίο σου** στη σελίδα 26, δες την αλφαβήτα και σημείωσε σε ποιο σημείο του λεξικού σου νομίζεις πως βρίσκεται η κάθε λέξη.

Ψάξε τη λέξη	ΑΡΧΗ	ΜΕΣΗ	ΤΕΛΟΣ
λυχνάρι		✓	
άγαλμα			
ψάρι			
ετικέτα			

Ψάξε τη λέξη	ΑΡΧΗ	ΜΕΣΗ	ΤΕΛΟΣ
μύλος			
βαλίτσα	✓		
γάτα			
χτένα			

Άσκηση 2

Ξέρεις καλά το λεξικό σου; Σε ποια σελίδα αρχίζουν οι λέξεις από βήτα; από γιώτα; Άνοιξε το λεξικό, σημείωσε τον αριθμό της σελίδας όπου αρχίζει το κάθε γράμμα και αντίγραψε την πρώτη λέξη της σελίδας.

Γράμμα	Αριθμός σελίδας	Πρώτη λέξη
Β		
Γ		
Δ		
Ε		

Γράμμα	Αριθμός σελίδας	Πρώτη λέξη
Λ		
Ο		
Α		
Ζ		

Μάθε να γράφεις σωστά αυτές τις λέξεις.

Άσκηση 1

Άνοιξε το βιβλίο σου στη σελίδα 26, δες την αλφαβήτα και σημείωσε σε ποιο σημείο του λεξικού σου νομίζεις πως βρίσκεται η κάθε λέξη.

Ψάξε τη λέξη	ΑΡΧΗ	ΜΕΣΗ	ΤΕΛΟΣ
λυχνάρι		✓	
άγαλμα	✓		
ψάρι			✓
ετικέτα	✓		

Ψάξε τη λέξη	ΑΡΧΗ	ΜΕΣΗ	ΤΕΛΟΣ
μύλος		✓	
βαλίτσα	✓		
γάτα	✓		
χτένα			✓

Άσκηση 2

Ξέρεις καλά το λεξικό σου; Σε ποια σελίδα αρχίζουν οι λέξεις από βήτα; από γιώτα; Άνοιξε το λεξικό, σημείωσε τον αριθμό της σελίδας όπου αρχίζει το κάθε γράμμα και αντίγραψε την πρώτη λέξη της σελίδας.

Γράμμα	Αριθμός σελίδας	Πρώτη λέξη
Β	66	βαγόνι
Γ	165	ιατρείο
Φ	480	φαγητό
Π	312	παγάκι

Γράμμα	Αριθμός σελίδας	Πρώτη λέξη
Λ	228	λαβράκι
Ο	302	όαση
Α	16	-α
Ζ	146	ζαβολιά

Άσκηση 3

Αναζήτησε τρεις λέξεις με έξι γράμματα στο λεξικό σου. Γράψε τις στα αριστερά τετραγωνάκια. Έπειτα βάλε τα γράμματα της κάθε λέξης σε αλφαβητική σειρά.

Σ	Τ	Ρ	Ο	Φ	Η	→	Η	Ο	Ρ	Σ	Τ	Φ
						→						
						→						
						→						

Άσκηση 4

Παρακάτω έγραψα κάτι για σένα. Για να το διαβάσεις, γράψε κάτω από κάθε αριθμό το σωστό γράμμα. Για παράδειγμα, το δικό μου όνομα γράφεται έτσι:

Β Α Γ Ι Α
2 - 1 - 3 - 9 - 1.

Αν χρειάζεσαι βοήθεια, κοίταξε την αλφαβήτα που ακολουθεί. Να ξεκινήσεις με κεφαλαίο γράμμα και να τελειώσεις με τελεία. Μην ξεχάσεις να τονίσεις τις λέξεις.

1	2	3	4	5	6	7	8
Αα	Ββ	Γγ	Δδ	Εε	Ζζ	Ηη	Θθ

9	10	11	12	13	14	15	16
Ιι	Κκ	Λλ	Μμ	Νν	Ξξ	Οο	Ππ

17	18	19	20	21	22	23	24
Ρρ	Σσς	Ττ	Υυ	Φφ	Χχ	Ψψ	Ωω

.....
15-16-15-9-15-18

.....
2-9-1-6-5-19-1-9

.....
18-10-15-13-19-1-21-19-5-9

Μάθε να γράφεις σωστά αυτή τη συμβουλή της Βάγιας.

Άσκηση 4

Παρακάτω έγραψα κάτι για σένα. Για να το διαβάσεις, γράψε κάτω από κάθε αριθμό το σωστό γράμμα. Για παράδειγμα, το δικό μου όνομα γράφεται έτσι:

B A Γ Ι A
2 - 1 - 3 - 9 - 1.

Αν χρειάζεσαι βοήθεια, κοίταξε την αλφαβήτα που ακολουθεί. Να ξεκινήσεις με κεφαλαίο γράμμα και να τελειώσεις με τελεία. Μην ξεχάσεις να τονίσεις τις λέξεις.

1	2	3	4	5	6	7	8
Αα	Ββ	Γγ	Δδ	Εε	Ζζ	Ηη	Θθ

9	10	11	12	13	14	15	16
Ιι	Κκ	Λλ	Μμ	Νν	Ξξ	Οο	Ππ

17	18	19	20	21	22	23	24
Ρρ	Σσς	Ττ	Υυ	Φφ	Χχ	Ψψ	Ωω

15-16-15-9-15-18

Όποιος.....

2-9-1-6-5-19-1-9

βιάζεται.....

18-10-15-13-19-1-21-19-5-9

σκοντάφτει.....

Μάθε να γράφεις σωστά αυτή τη συμβουλή της Βάγιας.

Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας

- 4** Χρωμάτισε **κόκκινες** όσες από τις παρακάτω λέξεις νομίζεις ότι βρίσκονται στην αρχή του λεξικού, **πράσινες** όσες λέξεις νομίζεις ότι βρίσκονται στη μέση του λεξικού και **μπλε** όσες λέξεις νομίζεις ότι βρίσκονται στο τέλος του λεξικού. Έπειτα αναζήτησέ τις στο λεξικό σου.

άγγελος νησί μήλο χνάρι λόφος
γιαγιά ώμος βρύση τρύπιος

Η πρώτη λέξη του λεξικού μου είναι η λέξη **άβολος**.

Αντίγραψε την πρόταση της Χαράς στο **тетράδιό σου** και μάθε να τη γράφεις **σωστά**.

5

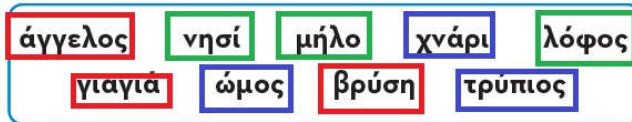

Έλα να βρούμε οχτώ πληροφορίες στο λεξικό. Διάβασε τις πληροφορίες παρακάτω και βάλε τον αριθμό της σωστής πληροφορίας στα κυκλάκια του λεξικού.

1. Ο αριθμός της σελίδας.	5. Η λέξη είναι ρήμα.
2. Η πρώτη λέξη της σελίδας.	6. Η πρώτη σημασία της λέξης.
3. Η τελευταία λέξη της σελίδας.	7. Η εικόνα μιας λέξης του λεξικού.
4. Η λέξη είναι θηλυκού γένους.	8. Μια αντίθετη λέξη.

4

Χρωμάτισε **κόκκινες** όσες από τις παρακάτω λέξεις νομίζεις ότι βρίσκονται στην αρχή του λεξικού, **πράσινες** όσες λέξεις νομίζεις ότι βρίσκονται στη μέση του λεξικού και **μπλε** όσες λέξεις νομίζεις ότι βρίσκονται στο τέλος του λεξικού. Έπειτα αναζήτησέ τις στο λεξικό σου.

γδέρνω γεμίζω

<p>γδέρνω, γδέρνομαι ρήμα (έγδαρα, θα γδάρω)</p> <p>☑ Όταν γδέρνεις το χέρι σου, του κάνεις γρατσουνιές. <i>Η Αθηνά έπεσε από το ποδήλατο κι έγδαρε το γόνατό της.</i> ○ γρατσουνώ</p> <p>✓ Όταν ο χασάπης γδέρνει ένα ζώο, του βγάζει το δέρμα. <i>Το γδάραμο είναι το σημάδι που έχουμε στο σώμα μας, όταν γδεσνόμαστε.</i> ○ γρατσουνιά <i>γδέρ-νω</i></p>	<p>όπου βρίσκεται το σπίτι σου μαζί με τη γυρω σπύρα και τα μαννάδια <i>γεί-το-νας</i></p> <p>γειτονιά [η] ουσιαστικό (γεγονιές) → γείτονας</p> <p>γέλιο [ο] ουσιαστικό (γέλια) → γελάω</p> <p>γελώ και γελάω (γέλασα, θα γελώσω)</p> <p>☑ Όταν γελάς, δείχνεις πως είσαι χαρούμενος ή πως βρίσκεις κάτι πολύ διασκεδαστικό, πολύ αστείο. Όταν γελάς, ακούγεται το γέλιο σου. <i>Οι γονείς του Κώστα πηγαίνουν συχνά σε κωμωδίες για να γελάσουν.</i> ● κλαίω</p> <p>♦ Το γέλιο είναι ο ήχος που βγάζεις όταν γελάς. Ο ήχος αυτός μιμνήσκει με χα, χα, χα. ● κλάμα <i>γε-λώ</i></p>
<p>γδύνω, γδύνωμαι ρήμα (έγδυσα, θα γδύσω)</p> <p>☑ Όταν γδύνεις κάποιον, του βγάζεις όλα του τα ρούχα, τον αφήνεις γυμνό. Όταν γδύνεσαι, βγάζεις όλα τα ρούχα σου. <i>Η Αθηνά έγδυσε όλες της τις κούκλες για να πλύνει τα ρούχα τους.</i> ○ ξεντύνω ♦ γδύσιμο <i>γδύ-νω</i></p>	<p>γεμιάτος, γεμιάτη, γεμάτο επίθετο (γεμάτοι, γεμάτες, γεμάτα) → γεμίζω</p> <p>γεμίζω ρήμα (γέμισα, θα γεμίσω)</p> <p>☑ Όταν γεμίζεις κάτι, βάζεις μέσα όσα πιο πολλά πράγματα μπορείς. <i>Ο Κώστας γέμισε τις τσέπες του με καραμέλες και βγήκε έξω να τις φάει με την Αθηνά.</i></p> <p>✓ Η κοιλιά του Νίκου γέμισε από το πολύ φαγητό. Δεν υπήρχε πια χώρος για τίποτα άλλο.</p> <p>✓ Χάλασε το πλυντήριο και το μπάνιο γέμισε νερά. Το μπάνιο είχε πολλά νερά. ● αδειάζω</p> <p>♦ Η κοιλιά του Νίκου ήταν γεμάτη</p>
<p>γεια <i>επιφώνημα</i></p> <p>☑ Όταν θέλουμε να χαιρετήσουμε κάποιον, λέμε «γεια», «γεια σου». Λέμε «γεια σας», όταν χαιρετάμε κάποιον μεγαλύτερο.</p> <p>✓ Όταν κάποιος έχει αγοράσει κάτι καινούριο του λέμε «με γεια».</p> <p><i>«Με γεια το καινούριο φόρεμα Αθηνά!» είπε η Ελένη.</i> <i>γεια</i></p>	<p>γείτονας [ο], γειτόνισσα [η] ουσιαστικό (γείτονες, γειτόνισσες)</p> <p>☑ Γείτονάς σου είναι αυτός που μένει κοντά σου, στον ίδιο δρόμο. Βλέπεις συχνά τους γείτονές σου βγαίνοντας από το σπίτι σου.</p> <p>♦ Η γειτονιά σου είναι η πέριχνη!</p> <p>- Είμαι το αντίθετο του αδειάζω. Τι κάνω;</p>

▶▶ Πήγαινε στη σελίδα 67 του Τετραδίου Εργασιών, ψάξε στο λεξικό και κάνε την άσκηση 5.

γδέρνω γεμίζω

γδέρνω, γδέρνομαι *ρήμα* (έγδαρα, θα γδάρω)

☑ Όταν γδέρνεις το χέρι σου, του κάνεις γρατσουνιές. *Η Αθηνά έπεσε από το ποδήλατο κι έγδαρε το γόνατό της.* ○ γρατσουνιές

✓ Όταν ο χασάπης γδέρνει ένα ζώο, του βγάζει το δέρμα. *Το γδάρσιμο είναι το σημάδι που έχουμε στο σώμα μας, όταν γδερονόμαστε.*

○ γρατσουνιά *γδέρ-νω*

γδύνω, γδύνομαι *ρήμα* (έγδυσα, θα γδύσω)

☑ Όταν γδύνεις κάποιον, του βγάζεις όλα του τα ρούχα, τον αφήνεις γυμνό. Όταν γδύνεσαι, βγάζεις όλα τα ρούχα σου.

Η Αθηνά έγδυσε όλες της τις καύκλες για να πλύνει τα ρούχα τους.

○ ξεντύνω *γδύσιμο*

γδύ-νω

γεια *επιφώνημα*

☑ Όταν θέλουμε να χαιρετήσουμε κάποιον, λέμε «γεια», «γεια σου». Λέμε «γεια σας», όταν χαιρετάμε κάποιον μεγαλύτερο.

✓ Όταν κάποιος έχει αγοράσει κάτι καινούριο του λέμε «με γεια».

«Με γεια το καινούριο φόρεμα Αθηνά!» είπε η Ελένη. *γεια*

γείτονας [ο], γειτόνισσα [η] *ουσιαστικό* (γειτονες, γειτόνισσες)

☑ Γείτονάς σου είναι αυτός που μένει κοντά σου, στον ίδιο δρόμο. Βλέπεις συχνά τους γείτονές σου βγαίνοντας από το σπίτι σου.

◇ *Η γειτονιά σου είναι η περιοχή*

- Είμαι το αντίθετο του αδειάζω.
Τι κάνω;

όπου βρίσκεται το σπίτι σου μαζί με τα γύρω σπίτια και τα μαγαζιά.

γεί-το-νας

γειτονιά [η] *ουσιαστικό* (γειτονιές)

→ γείτονας

γέλιο [το] *ουσιαστικό* (γέλια) → γελάω

γελάω και γελάω (γέλασα, θα γελάσω)

☑ Όταν γελάς, δείχνεις πως είσαι χαρούμενος ή πως βρίσκεις κάτι πολύ διασκεδαστικό, πολύ αστείο. Όταν γελάς, ακούγεται το γέλιο σου.

Οι γονείς του Κώστα πηγαίνουν συχνά σε κωμωδίες για να γελάσουν. *κλαίω*

◇ *Το γέλιο είναι ο ήχος που βγαίνει όταν γελάς. Ο ήχος αυτός μοιάζει με χσ, χσ, χσ.*

κλάμα *γε-λάω*

γεμάτος, γεμάτη, γεμάτο *επίθετο* (γεμάτοι, γεμάτες, γεμάτα) → γεμίζω

γεμίζω *ρήμα* (γέμισα, θα γεμίσω)

☑ Όταν γεμίζεις κάτι, βάζεις μέσα όσα πιο πολλά πράγματα μπορείς.

Ο Κώστας γέμισε τις τσέπες του με καραμέλες και βγήκε έξω να τις φάει με την Αθηνά.

✓ *Η κοιλιά του Νίκου γέμισε από το πολύ φαγητό. Δεν υπήρχε πια χώρος για τίποτα άλλο.*

✓ *Χάλασε το πλυντήριο και το μπάνιο γέμισε νερά. Το μπάνιο είχε πολλά νερά.*

○ αδειάζω

Η κοιλιά του Νίκου ήταν γεμάτη

82

Άσκηση 5

Γράψε τέσσερα επαγγέλματα που σου αρέσουν. Σε ποια σελίδα του λεξικού σου βρίσκεται το κάθε επάγγελμα;

Θα ήθελα να γίνω: 1	Σελίδα
2	Σελίδα
3	Σελίδα
4	Σελίδα

Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας

6

Στο λεξικό μερικές λέξεις εξηγούνται καλύτερα με ένα παράδειγμα. Βρες στο λεξικό τις λέξεις **μπροστά**, **άδειος**, **αλμυρός**, **μαρμελάδα** και αντίγραψε **στο τετράδιό σου** ένα παράδειγμα για καθεμιά λέξη.

Μάθε να γράφεις **σωστά** το παράδειγμα που βρήκες για τη λέξη **άδειος**.

μπροστά: Η Αθηνά κάθεται **μπροστά** από τον Κώστα και δίπλα στην Ελένη.

άδειος: Ο Κώστας άνοιξε το κουτί για να πάρει μία σοκολάτα αλλά δε βρήκε τίποτα. Ήταν **άδειο**.

αλμυρός: Η κυρία Μαργαρίτα βάζει πολύ αλάτι στα φαγητά και τα κάνει αλμυρά.

μαρμελάδα: Κάθε πρωί ο Κώστας τρώει μία φέτα με βούτυρο και μαρμελάδα ροδάκινο.

7

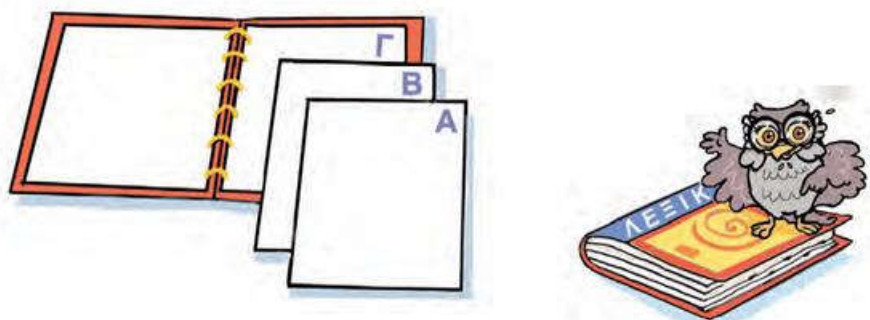
Τώρα πια ξέρεις πώς είναι ένα λεξικό! Μπορείς λοιπόν να αρχίσεις να φτιάχνεις το δικό σου λεξικό. Μέσα σε αυτό θα βάζεις όσες λέξεις δε βρίσκεις στο σχολικό λεξικό, όσες λέξεις σου αρέσουν ή όσες λέξεις σου φαίνονται αστείες. Για να φτιάξεις το λεξικό σου, διάβασε τις παρακάτω οδηγίες!

1. Αγόρασε ένα ντοσιέ που να χωρά περίπου 100 σελίδες και να έχει χωρίσματα με τα 24 γράμματα του ελληνικού αλφάβητου.
2. Σε κάθε σελίδα θα γράφεις μία λέξη.
3. Γράψε τη λέξη που θέλεις με έντονο χρώμα.
4. Έπειτα σημείωσε αν η λέξη αυτή είναι ουσιαστικό, επίθετο, ρήμα κτλ. Αν δεν το γνωρίζεις, μπορείς να ρωτήσεις τον δάσκαλο ή τη δασκάλα σου.

5. Δώσε τον δικό σου ορισμό της λέξης, αν μπορείς, αλλιώς συμβουλέψου ένα λεξικό.
6. Γράψε ένα παράδειγμα με τη λέξη αυτή.
7. Αν θέλεις, ζωγράφισε αυτό που φανερώνει η λέξη.
8. Πρόσθεσε λέξεις που έχουν αντίθετη σημασία και άλλες που έχουν την ίδια σημασία με τη λέξη που διάλεξες.

ΠΡΟΣΕΧΕ: Να έχεις πάντα τις λέξεις με αλφαβητική σειρά, για να ξέρεις πού να τις βρίσκεις.

Έτσι, όταν δε θυμάσαι μια λέξη, θα μπορείς να ψάχνεις και σε αυτό το λεξικό. Γι' αυτό είναι καλό να βάλεις στο λεξικό σου όσες πιο πολλές λέξεις μπορείς. Από δω και στο εξής θα σου προτείνω κάποιες λέξεις για το λεξικό σου.

Τώρα που ξέρεις τόσα πράγματα για το λεξικό, πήγαινε να παίξεις με αυτό στο **Τετράδιο Εργασιών** στις ασκήσεις **6**, **7**, **8** και **9** στις σελίδες 67 και 68.

Άσκηση 6

Η Χαρά, ο Λουκάς, ο Αρμπέν και η Γαλήνη φτιάχνουν το δικό τους λεξικό. Για να τους βοηθήσεις, γράψε και εσύ **στο τετράδιό σου** ορισμούς για τις λέξεις:

δάσκαλος, σκύλος,
μολύβι, χαρά, καλοσύνη, γελώ, μικρός.

Δάσκαλος:

Ένας δάσκαλος βοηθά τους ανθρώπους να μάθουν κάτι ή τους δείχνει πώς να κάνουν κάτι.

Ο δάσκαλος μαθαίνει στα παιδιά του δημοτικού σχολείου πώς να διαβάζουν και να γράφουν.

Αυτός που διδάσκει κάποιον, που ακολουθώντας μια διδακτική μέθοδο μεταδίδει σε μαθητή συστηματοποιημένες γνώσεις.

Σκύλος: Ο σκύλος είναι ένα ήμερο, κατοικίδιο ζώο. Είναι φύλακας του σπιτιού και των ανθρώπων. Κάνει γαβ γαβ, δηλαδή γαβγίζει.

Σαρκοφάγο τετράποδο, εξημερωμένο και κατοικίδιο.

Μολύβι: Ξύλινο, συνήθως κυλινδρικό, αντικείμενο, που στο εσωτερικό του έχει λεπτή ράβδο από ειδική ουσία, συνήθως γραφίτη, και χρησιμοποιείται για γράψιμο.

Χαρά: Δυνατό, ευχάριστο συναίσθημα που το δημιουργεί η ικανοποίηση επιθυμιών, στόχων ή η προσδοκία για την ικανοποίησή τους.

Καλοσύνη: Η ιδιότητα του καλού ανθρώπου, που θέλει το καλό και την ευτυχία του συνανθρώπου του.

Γελώ: Όταν γελάς, δείχνεις πως είσαι χαρούμενος ή πως βρίσκεις κάτι πολύ διασκεδαστικό, πολύ αστείο. Όταν γελάς, ακούγεται το γέλιο σου.

Μικρός: Όταν κάτι είναι μικρό, το μέγεθός του είναι κάτω από το κανονικό.

Άσκηση 7

Ο αφηρημένος τυπογράφος δε θυμάται ποια λέξη ταιριάζει στον κάθε ορισμό. Πώς θα τυπώσει τώρα το λεξικό; Αν τον βοηθήσεις, θα σου χρωστά μεγάλη χάρη!

Ένωσε την κάθε λέξη με τον ορισμό της.

ακριβός	Όταν κάτι δε συμβαίνει ούτε μία φορά.
ψώνια	Πληρώνουμε γι' αυτόν πολλά λεφτά.
σπάζω	Αυτά που αγοράζουμε από τα μαγαζιά.
ποτέ	Ρίχνω κάτω και κάνω κομμάτια.

67

Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας

Άσκηση 8

Βρες ποιο από τα παρακάτω επίθετα ταιριάζει στον κάθε ορισμό και συμπλήρωσε τα κενά όπως στο παράδειγμα.

βαρετή άχρηστα αδέσποτο ψηλό ήσυχος

- ✦ Αυτό το παιδί έχει μεγάλο ύψος. Είναι ένα ψηλό παιδί.
- ✦ Αυτά τα αντικείμενα δε χρησιμεύουν πουθενά. Είναι άχρηστα αντικείμενα.
- ✦ Αυτό το σκυλί δεν έχει αφεντικό. Είναι ένα αδέσποτο σκυλί.
- ✦ Αυτός ο άνθρωπος δεν κάνει φασαρία. Είναι ένας ήσυχος άνθρωπος.
- ✦ Αυτή η ταινία με κάνει να βαριέμαι. Είναι μια βαρετή ταινία.

8 Ο Αδαμάντιος Κοραής έχει πει:

Το πρώτο βιβλίο κάθε έθνους είναι το λεξικό της γλώσσας του.

 Τι νομίζεις ότι σημαίνει αυτό;

Για να μάθεις ποιος ήταν ο Αδαμάντιος Κοραής, διάβασε το σύντομο κείμενο που ακολουθεί.

Ο Αδαμάντιος Κοραής ήταν ένας άνθρωπος φωτισμένος. Γεννήθηκε το 1748 στη Σμύρνη και πέθανε το 1833 στο Παρίσι. Ήταν γιος εμπόρου. Αν και έζησε σε δύσκολους καιρούς, αγαπούσε τα γράμματα και σπούδασε ιατρική στη Γαλλία. Μιλούσε πολλές ξένες γλώσσες. Έζησε σε διαφορετικούς τόπους της Ευρώπης: στην Ολλανδία και στη Γαλλία. Αγωνίστηκε για το καλό των ανθρώπων γύρω του. Έλεγε πως η γλώσσα των Ελλήνων πρέπει να είναι απλή, ώστε να μπορέσουν ΟΛΟΙ οι Έλληνες να μορφωθούν. Στην αρχή του λεξικού του έγραψε: «Το πρώτο βιβλίο κάθε έθνους είναι το λεξικό της γλώσσας του».

Αντίγραψε τα λόγια του Κοραή στο τετράδιό σου και μάθε να τα γράφεις σωστά.

Ο Αδαμάντιος Κοραής ήταν ένας άνθρωπος φωτισμένος. Γεννήθηκε το 1748 στη Σμύρνη και πέθανε το 1833 στο Παρίσι. Ήταν γιος εμπόρου. Αν και έζησε σε δύσκολους καιρούς, αγαπούσε τα γράμματα και σπούδασε ιατρική στη Γαλλία. Μιλούσε πολλές ξένες γλώσσες. Έζησε σε διαφορετικούς τόπους της Ευρώπης: στην Ολλανδία και στη Γαλλία. Αγωνίστηκε για το καλό των ανθρώπων γύρω του. Έλεγε πως η γλώσσα των Ελλήνων πρέπει να είναι απλή, ώστε να μπορέσουν ΟΛΟΙ οι Έλληνες να μορφωθούν. Στην αρχή του λεξικού του έγραψε: «Το πρώτο βιβλίο κάθε έθνους είναι το λεξικό της γλώσσας του».

- 9 Βάλε στη **δεξιά** στήλη του πίνακα πέντε λέξεις από το κείμενο 8 που φανερώνουν ένα ορισμένο πρόσωπο, ζώο, πράγμα ή τόπο και βάλε στην **αριστερή** στήλη άλλες πέντε λέξεις που φανερώνουν όλα τα πρόσωπα, ζώα ή πράγματα του ίδιου είδους.

Δηλώνουν όλα τα ζώα, πρόσωπα ή πράγματα του ίδιου είδους.	Δηλώνουν ορισμένο πρόσωπο, ζώο, πράγμα ή τόπο.
Τα λέμε ΚΟΙΝΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ.	Τα λέμε ΚΥΡΙΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ.
άνθρωπος	Αδαμάντιος
-----	-----
-----	-----
-----	-----

Λέξεις όπως
τρέξιμο, σιωπή, καλοσύνη
επίσης είναι κοινά
ουσιαστικά.

Παρατήρησες
ότι όλα τα κύρια ουσιαστικά
γράφονται
με κεφαλαίο;

Πήγαινε στις σελίδες 69 και 70 του Τετραδίου Εργασιών και κάνε τις ασκήσεις 10, 11, 12 και 13.

9

Βάλε στη **δεξιά** στήλη του πίνακα πέντε λέξεις από το κείμενο **8** που φανερώνουν ένα ορισμένο πρόσωπο, ζώο, πράγμα ή τόπο και βάλε στην **αριστερή** στήλη άλλες πέντε λέξεις που φανερώνουν όλα τα πρόσωπα, ζώα ή πράγματα του ίδιου είδους.

Δηλώνουν όλα τα ζώα, πρόσωπα ή πράγματα του ίδιου είδους.	Δηλώνουν ορισμένο πρόσωπο, ζώο, πράγμα ή τόπο.
Τα λέμε ΚΟΙΝΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ.	Τα λέμε ΚΥΡΙΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ.
άνθρωπος	Αδαμάντιος
πόλη	Σμύρνη Παρίσι
χώρα	Γαλλία Ολλανδία
ήπειρος	Ευρώπη
κάτοικος	Έλληνας

Λέξεις όπως
τρέξιμο, σιωπή, καλοσύνη
επίσης είναι κοινά
ουσιαστικά.

Παρατήρησες
ότι όλα τα κύρια ουσιαστικά
γράφονται
με κεφαλαίο;

Άσκηση 10

Ένωσε τα ονόματα στην αριστερή στήλη με τις λέξεις ή φράσεις στα δεξιά που τους ταιριάζουν.

Περικλής

Καβάλα	μυθικός ήρωας
Αλβανία	πόλη
Αιγαίο	αρχαίος πολιτικός
Όλυμπος	χώρα
Περικλής	μουσικός
Ηρακλής	θάλασσα
Σολωμός	ποιητής
Μπετόβεν	βουνό

Λούντβιχ βαν Μπετόβεν

Διονύσιος Σολωμός

Άσκηση 11

Άσκηση 11

Διονύσιος Σολωμός

Η Χαρά ξαναβλέπει την άσκηση που έκανε στο σχολείο και νομίζει πως κάπου υπάρχει λάθος. Μπορείς να βρεις τα λάθη της Χαράς και να τα σβήσεις;

Ονόματα ζώων	Ονόματα τόπων	Ονόματα ανθρώπων
Βουκεφάλας	Αλεξανδρούπολη	Αριστοφάνης
Αζόρ	Σεφερης	Θησέας
Ηράκλειο	Γαλλία	Ελύτης
Ντάμπο	Κρήτη	Λαμία

Άσκηση 12

Άνοιξε το λεξικό σου στο γράμμα γιώτα (Ι, ι) και αναζήτησε όλα τα κύρια ονόματα. Αντίγραφέ τα στις γραμμές που ακολουθούν.

Ινδιάνος

Ιανουάριος, Ιαπωνία, Ιάκωβος, Ιούνιος, Ιούλιος, Ισπανία, Ιταλία, Ιωάννης, Ιφιγενεια

Άσκηση 13

Μπορείς να υπογραμμίσεις στο παρακάτω κείμενο τα κύρια ουσιαστικά;

Στην Κρήτη βασίλευε ο Μίνωας γιος του Δία και της Ευρώπης. Η γυναίκα του λεγόταν Πασιφάη και ήταν χαϊδεμένη και απαιτητική, γιατί καταγόταν απ' τον Ήλιο.

Ήθελε το παλάτι όπου θα ζήσει να είναι το πιο όμορφο, το πιο λαμπρό.

Όσα σχέδια της έδειχναν δεν της άρεσαν. Ο Μίνωας ανέθεσε τότε σ' έναν αρχιτέκτονα από την Αθήνα, τον ξακουστό Δαίδαλο, να χτίσει το παλάτι της Κνωσού.

Σε μια πλαγιά στην καταπράσινη Κρήτη, άρχισε ο Δαίδαλος να χτίζει το παλάτι. Λαμπρές αίθουσες με χρωματιστά ταβάνια, περιστύλια, εσωτερικές αυλές, σκάλες, διάδρομοι. Οι τοίχοι ζωγραφισμένοι με υπέροχα χρώματα. Στις στέγες, πάνω σε

κολόνες, ήταν ζωγραφισμένα χρυσά κέρατα ταύρου, για να τιμήσουνε τον Δία που έφερε, μεταμορφωμένος σε ταύρο, στην Κρήτη την Ευρώπη.

Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας

10

Αναζήτησε τη λέξη **άγαλμα** στο λεξικό σου και αντίγραψε ό,τι γράφει εκεί στη σωστή θέση εδώ από κάτω.

«Η Μνήμη», γλυπτό του Νίκου Περαντινού

Λέξη με χρωματιστά έντονα γράμματα:

.....

Η λέξη που ψάχνεις στο λεξικό είναι γραμμένη με **χρωματιστά έντονα γράμματα** και ονομάζεται **λήμμα**.

Λέξη με πλάγια γράμματα:

.....

Η λέξη με **πλάγια γράμματα** σου δείχνει **τι μέρος του λόγου** είναι η λέξη που ψάχνεις, δηλαδή αν είναι ουσιαστικό, επίθετο, ρήμα, επίρρημα κτλ.

Φράση με κανονικά γράμματα:

.....
.....
.....
.....

Η φράση με κανονικά γράμματα είναι ο **ορισμός** της λέξης.

Φράση με πλάγια γράμματα:

.....
.....
.....

Η φράση με **πλάγια γράμματα** είναι ένα **παράδειγμα**.

Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας

10 Αναζήτησε τη λέξη **άγαλμα** στο λεξικό σου και αντίγραψε ό,τι γράφει εκεί στη σωστή θέση εδώ από κάτω.

«Η Μνήμη», γλυπτό του Νίκου Περαντινού

Λέξη με χρωματιστά έντονα γράμματα:

άγαλμα

Η λέξη που ψάχνεις στο λεξικό είναι γραμμένη με χρωματιστά έντονα γράμματα και ονομάζεται λήμμα.

Λέξη με πλάγια γράμματα:

ουσιαστικό

Η λέξη με πλάγια γράμματα σου δείχνει τι μέρος του λόγου είναι η λέξη που ψάχνεις, δηλαδή αν είναι ουσιαστικό, επίθετο, ρήμα, επίρρημα κτλ.

Φράση με κανονικά γράμματα:

Το **άγαλμα** είναι ένα κομμάτι μάρμαρο, μέταλλο ή άλλο υλικό που το έχουμε κάνει να μοιάζει με άνθρωπο, ζώο ή πράγμα.

Η φράση με κανονικά γράμματα είναι ο ορισμός της λέξης.

Φράση με πλάγια γράμματα:

«Η Αθήνα έχει πολλά μουσεία» είπε η Αθηνά στο θείο Τάκη. «Άλλα έχουν αοχαία ελληνικά **αγάλματα** και άλλα αγάλματα νεότερων καλλιτεχνών».

Η φράση με πλάγια γράμματα είναι ένα παράδειγμα.

11 Διάβασε το παρακάτω κείμενο.

Ιστορίες της Ποντικούπολης

Μια φορά κι έναν καιρό ζούσε στην Ποντικούπολη ένας τεμπέλης ποντικός που τον έλεγαν Χουζούρη. Κάθε μέρα, την ώρα που οι φίλοι του πήγαιναν στο σχολείο, ο Χουζούρης κοιμόταν του καλού καιρού. Για την ακρίβεια, κοιμόταν μ' όλους τους καιρούς, βρέξει, χιονίσει!

Μια μέρα, όμως, είδε στον ύπνο του ένα περίεργο όνειρο. Τον κυνηγούσε να τον πιάσει η Αλφαβήτα με τα είκοσι τέσσερα γράμματά της. Όταν τον έφτασε, του είπε: «Δεν πήρες ακόμη το μήνυμα των καιρών: Άνθρωπος αγράμματος, ξύλο απελέκητο». Ο Χουζούρης σηκώθηκε τότε από το κρεβάτι και είπε: «Τέρμα τα αστεία! Καιρός για διάβασμα».

Από τότε έγινε ο καλύτερος ποντικομαθητής στην τάξη. Οι συμμαθητές του τον έβλεπαν με περιέργεια και έλεγαν: «Βρε, πώς αλλάζουν οι καιροί! Εκεί που ο Χουζούρης δεν ερχόταν στο σχολείο, τώρα μας έχει περάσει όλους!»

☀ Ξέρεις τι σημαίνουν οι υπογραμμισμένες εκφράσεις;

Αν δε γνωρίζεις κάποια από αυτές, ζήτησε να σου την εξηγήσουν.

Έπειτα αντίγραψε τις εκφράσεις στο λεξικό σου, στη λέξη καιρός, και αν μπορείς, συμπλήρωσε τη σημασία τους.

Άνθρωπος
αγράμματος,
ξύλο απελέκητο

Αντίγραψε τη διπλανή φράση στο τετράδιό σου και μάθε να τη γράφεις σωστά.

Ιστορίες της Ποντικούπολης

Μια φορά κι έναν καιρό ζούσε στην Ποντικούπολη ένας τεμπέλης ποντικός που τον έλεγαν Χουζούρη. Κάθε μέρα, την ώρα που οι φίλοι του πήγαιναν στο σχολείο, ο Χουζούρης κοιμόταν του καλού καιρού. Για την ακρίβεια, κοιμόταν μ' όλους τους καιρούς, βρέξει, χιονίσει!

Μια μέρα, όμως, είδε στον ύπνο του ένα περίεργο όνειρο. Τον κυνηγούσε να τον πιάσει η Αλφαβήτα με τα είκοσι τέσσερα γράμματά της. Όταν τον έφτασε, του είπε: «Δεν πήρες ακόμη το μήνυμα των καιρών; Άνθρωπος αγράμματος, ξύλο απελέκητο». Ο Χουζούρης σηκώθηκε τότε από το κρεβάτι και είπε: «Τέρμα τα αστεία! Καιρός για διάβασμα».

Από τότε έγινε ο καλύτερος ποντικομαθητής στην τάξη. Οι συμμαθητές του τον έβλεπαν με περιέργεια και έλεγαν: «Βρε, πώς

αλλάζουν οι καιροί! Εκεί που ο
Χουζούρης δεν ερχόταν στο σχολείο,
τόρα μας έχει περάσει όλους!»

Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας

12 Διάβασε το παρακάτω κείμενο.

Το σπίτι μας βρίσκεται στη διασταύρωση δύο μεγάλων δρόμων. Κάθε πρωί, για να πάω στο σχολείο, κοιτάζω δεξιά κι αριστερά και διασχίζω προσεκτικά τον δρόμο. «Πρέπει να ξεκινάς στην ώρα σου, για να μην κάνεις αγώνα δρόμου» με συμβουλεύει ο παππούς μου. Όταν δεν έχουμε σχολείο, πηγαίνω βόλτα με τον παππού μου.

Γυρνάμε στους δρόμους με τις ώρες και πάμε όπου μας βγάλει ο δρόμος: στο πάρκο, στην παραλία, στη βιβλιοθήκη, στα μαγαζιά.

Όταν επιστρέφουμε στο σπίτι, η μαμά μου μας λέει πάντα: «Πού ήσασαν όλη μέρα; Σας έφαγαν οι δρόμοι!».

 Φέρεις τι σημαίνουν οι υπογραμμισμένες εκφράσεις;

Αν δε γνωρίζεις κάποια από αυτές, ρώτησε να μάθεις τη σημασία της.

Πρόσθεσε αυτές τις εκφράσεις στο λεξικό σου. Σε ποια λέξη θα τις γράψεις;

Αντίγραψε και μάθε να γράφεις σωστά την παρακάτω φράση.

Κάθε πρωί, για να πάω στο σχολείο, κοιτάζω δεξιά κι αριστερά και διασχίζω προσεκτικά τον δρόμο.

.....
.....
.....

Το σπίτι μας βρίσκεται στη διασταύρωση δύο μεγάλων δρόμων. Κάθε πρωί, για να πάω στο σχολείο, κοιτάζω δεξιά κι αριστερά και διασχίζω προσεκτικά τον δρόμο. «Πρέπει να ξεκινάς στην ώρα σου, για να μην κάνεις αγώνα δρόμου» με συμβουλεύει ο παππούς μου. Όταν δεν έχουμε σχολείο, πηγαίνω βόλτα με τον παππού μου. Γυρνάμε στους δρόμους με τις ώρες και πάμε όπου μας βγάλει ο δρόμος: στο πάρκο, στην παραλία, στη βιβλιοθήκη, στα μαγαζιά.

Όταν επιστρέφουμε στο σπίτι, η μαμά μου μας λέει πάντα: «Πού ήσασταν όλη μέρα; Σας έφαγαν οι δρόμοι!».».

☀ Ξέρεις τι σημαίνουν οι υπογραμμισμένες εκφράσεις;

Αν δε γνωρίζεις κάποια από αυτές,
ρώτησε να μάθεις τη σημασία της.

Πρόσθεσε αυτές τις εκφράσεις στο λεξικό σου.
Σε ποια λέξη θα τις γράψεις;

Αντίγραψε και μάθε να γράφεις σωστά την παρακάτω φράση.

Κάθε πρωί, για να πάω στο σχολείο, κοιτάζω δεξιά κι
αριστερά και διασχίζω προσεκτικά τον δρόμο.

.....
.....
.....

36

Κάθε πρωί, για να πάω στο σχολείο,
κοιτάζω δεξιά κι αριστερά και διασχίζω
προσεκτικά τον δρόμο.

1.1. Τι βιβλίο είναι αυτό;

- 13** Η Βάγια τακτοποίησε κάποιες λέξεις στον παρακάτω πίνακα. Μπορείς να κάνεις και εσύ το ίδιο με τις λέξεις με τα έντονα γράμματα από τα κείμενα **8**, **11** και **12**;

Πρόσεξε τη θέση του τόνου.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ονομαστική	ο	καιρός
Γενική	του	ανθρώπου
Αιτιατική	τον
Κλητική	–	δρόμ ε	καιρ έ
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ονομαστική	οι	άνθρωποι
Γενική	των
Αιτιατική	τους	ανθρώπους
Κλητική	–	δρόμ οι	καιρ οί

Πήγαινε στην άσκηση **14** στη σελίδα 71 του **Τετραδίου Εργασιών** και βοήθησε τη Γαλήνη που έγινε παπί!

Ξέρεις τι σημαίνει η έκφραση με τα **κόκκινα** γράμματα; Θέλεις να την προσθέσεις στο λεξικό σου;

Αύριο Ανθολόγιο

Πρόσεξε τη θέση του τόνου.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ονομαστική	ο	<u>δρόμος</u>	<u>άνθρωπος</u>	καιρός
Γενική	του	<u>δρόμου</u>	ανθρώπου	<u>καιρού</u>
Αιτιατική	τον	<u>δρόμο</u>	<u>άνθρωπο</u>	<u>καιρό</u>
Κλητική	–	δρόμε	<u>άνθρωπε</u>	καιρέ
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ονομαστική	οι	<u>δρόμοι</u>	άνθρωποι	<u>καιροί</u>
Γενική	των	<u>δρόμων</u>	<u>ανθρώπων</u>	<u>καιρών</u>
Αιτιατική	τους	<u>δρόμους</u>	ανθρώπους	<u>καιρούς</u>
Κλητική	–	δρόμοι	<u>άνθρωποι</u>	καιροί

Άσκηση 14

Καθώς η Γαλήνη γύριζε από το σχολείο, έπιασε δυνατή βροχή. Μπήκε νερό στην τσάντα της, βράχηκαν τα τετράδιά της και μουντζουρώθηκαν μερικές λέξεις. Μπορείς να τη βοηθήσεις να ξαναγράψει τις μουντζουρωμένες λέξεις; Μην ξεχάσεις να βάλεις τους τόνους!

Τα παιχνίδια του **αδελφ** **αδελφού**..... μου τα φυλάμε
σε έναν **σάκι** **σάκο**..... που ήταν του παππού μου
του **ταχυδρόμι** **ταχυδρόμου**..... . Οι σάκοι των **ταχυδρόμι** **ταχυδρόμων**.....
ήταν μεγάλοι και δερμάτινοι, για να αντέχουν στη
μανία του **ανέμι** **ανέμου**..... και στις ακτίνες του **ήλι** **ήλιου**.....
και έτσι τα γράμματα να φτάνουν στους
κατοίκι **κατοίκους**..... και των πιο απομακρυσμένων χωριών.
Αλλά και οι ίδιοι οι ταχυδρόμοι βάδιζαν ακούραστα σε **ανήφορ** **ανήφορους**.....
και **κατήφορ** **κατήφορους**.....
Έμπαιναν σε **αιλόγειο** **αυλόγειους**..... και **λαχανόκηπι**
λαχανόκηπους..... μοιράζοντας την αλληλογραφία.

Διάβασε αυτά που γράφει
ο πίνακας και σημείωσε
τι έμαθες.

Έμαθα...	Πολύ καλά	Αρκετά καλά
Έμαθα πώς είναι το λεξικό μου.		
Έμαθα να βρίσκω γρήγορα μια λέξη στο λεξικό.		
Έμαθα να ξεχωρίζω στο λεξικό μου τους ορισμούς από τα παραδείγματα.		
Έμαθα να φτιάχνω ορισμούς λέξεων.		
Έμαθα να φτιάχνω το δικό μου λεξικό.		
Έμαθα να ξεχωρίζω τα κύρια από τα κοινά ουσιαστικά.		
Έμαθα να κλίνω τα αρσενικά ουσιαστικά σε -ος .		

Ο μικρός κάστορας και η πλώ

Ο μικρός κάστορας ζούσε ολομόναχος στην άκρη της μεγάλης λίμνης. Δεν είχε αδελφούς. Δεν είχε αδελφές. Και το χειρότερο απ' όλα, δεν είχε ούτε φίλους. Μια μέρα, την ώρα που καθόταν στην άκρη της λίμνης, άρχισε να κλαίει. Έκλαιγε πολύ δυνατά. Και μετά δυνατότερα. Ξαφνικά άκουσε κάτι παράξενο. Στην άλλη άκρη της λίμνης κάποιος άλλος έκλαιγε μαζί του. Ο μικρός κάστορας σταμάτησε να κλαίει, για να ακούσει. Αμέσως σταμάτησε να κλαίει και ο άλλος. Ο μικρός κάστορας ήταν πάλι μόνος του.

«Μπουχ, κουχ, κουου», έκανε.

«Μπουχ, κου, κουου», έκανε και η φωνή, στην απέναντι πλευρά της λίμνης.

[...] Ο μικρός κάστορας σταμάτησε να κλαίει.

«Γεια σου!», φώναξε.

«Γεια σου!» φώναξε και η φωνή, από την απέναντι πλευρά της λίμνης.

Ο μικρός κάστορας σκέφτηκε για ένα λεπτό.

«Είμαι μόνος μου», είπε. «Χρειάζομαι έναν φίλο».

«Είμαι μόνος μου», είπε η φωνή από την απέναντι πλευρά της λίμνης. «Χρειάζομαι έναν φίλο».

Ο μικρός κάστορας δεν μπορούσε να το πιστέψει. Στην άλλη άκρη της λίμνης, ζούσε και κάποιος άλλος, που ήταν θλιμμένος και χρειαζόταν έναν φίλο. Πήγε γρήγορα στη βάρκα και ξεκίνησε για να τον βρει. Η λίμνη ήταν πολύ μεγάλη. Κωπηλατούσε και κωπηλατούσε συνέχεια. Κάποτε είδε μια μικρή πάπια, που έκανε κύκλους κολυμπώντας.

«Ψάχνω κάποιον που χρειάζεται έναν φίλο», είπε ο μικρός κάστορας.
«Εσύ ήσουν που έκλαιγες;»

«Πραγματικά χρειάζομαι έναν φίλο», είπε η πάπια. «Μα δεν έκλαιγα εγώ».

«Θα γίνω εγώ φίλος σου», είπε ο μικρός κάστορας. «Έλα μαζί μου».

Έτσι η πάπια πήδηξε μέσα στη βάρκα.

Κωπηλατούσαν και κωπηλατούσαν συνέχεια. Κάποτε είδαν μια μικρή
ενυδρίδα* που γλιστρούσε ολομόναχη πάνω κάτω στην όχθη.

«Ψάχνουμε κάποιον που χρειάζεται έναν φίλο», είπε ο μικρός κάστορας.
«Εσύ ήσουν που έκλαιγες;»

«Πραγματικά χρειάζομαι έναν φίλο», είπε η ενυδρίδα.

«Μα δεν έκλαιγα εγώ».

«Θα γίνουμε εμείς φίλοι σου», είπαν ο μικρός κάστορας και η πάπια.

«Έλα μαζί μας».

Έτσι η ενυδρίδα πήδηξε μέσα στη βάρκα.

Κωπηλατούσαν και κωπηλατούσαν συνέχεια. Κάποτε είδαν μια μικρή χελώνα, που λιάζονταν ολομόναχη πάνω σε έναν βράχο.

«Ψάχνουμε κάποιον που χρειάζεται έναν φίλο», είπε ο μικρός κάστορας. «Εσύ ήσουν που έκλαιγες;»

«Πραγματικά χρειάζομαι έναν φίλο», είπε η χελώνα. «Μα δεν έκλαιγα εγώ».

«Θα γίνουμε εμείς φίλοι σου», είπαν ο μικρός κάστορας, η πάπια και η ενυδρίδα. «Έλα μαζί μας».

Έτσι η χελώνα πήδηξε μέσα στη βάρκα και κωπηλατούσαν και κωπηλατούσαν, μέχρι που έφτασαν στην άκρη της λίμνης. Εκεί ζούσε ολομόναχος, ένας σοφός γερο-κάστορας σε ένα σπίτι από λάσπη. Ο μικρός κάστορας του είπε πως κωπηλάτησαν σε όλη τη λίμνη, για να βρουν ποιος έκλαιγε.

«Δεν ήταν η πάπια», είπε. «Δεν ήταν η ενυδρίδα, μα ούτε και η χελώνα. Ποιος ήταν άραγε;»

«Ήταν η ηχώ», είπε ο σοφός γερο-κάστορας.

«Και πού μένει;» ρώτησε ο μικρός κάστορας.

«Στην άλλη άκρη της λίμνης», είπε ο σοφός γερο-κάστορας. «Όπου και αν βρίσκεσαι, η ηχώ είναι πάντοτε στην απέναντι πλευρά της λίμνης».

«Μα γιατί κλαίει;» ρώτησε ο μικρός κάστορας.

«Όταν εσύ είσαι θλιμμένος, είναι θλιμμένη και η ηχώ», είπε ο γερο-κάστορας. «Όταν είσαι ευτυχισμένος, είναι ευτυχισμένη και η ηχώ».

«Μα πώς μπορώ να τη βρω και να γίνω φίλος της;» ρώτησε ο μικρός κάστορας. «Δεν έχει κανένα φίλο, όπως εγώ».

«Έχεις εμένα», είπε η πάπια.

«Και εμένα», είπε η ενυδρίδα.

«Και μένα», είπε η χελώνα.

Ο μικρός κάστορας τα 'χασε. «Ναι», είπε, «έχω πολλούς φίλους τώρα!»

Και ήταν τόσο ευτυχισμένος, που είπε ξανά πολύ δυνατά: «Έχω πολλούς φίλους τώρα!»

Από την άλλη άκρη της λίμνης, μια φωνή του απάντησε: «Έχω πολλούς φίλους τώρα!»

«Βλέπεις;» είπε ο σοφός γερο-κάστορας. «Όταν είσαι ευτυχισμένος, είναι ευτυχισμένη και η ψώ. Όταν έχεις φίλους, έχει φίλους κι αυτή».

«Ζήτω!», φώναξε δυνατά, απαντώντας τους: «Ζήτω!»

Άμν Μακ Ντόναρντ

Δραστηριότητες

Γιατί ο κάστορας άρχισε να κλαίει;

Μπορείς να θυμηθείς με τη σειρά ποια ζώα συνάντησε ο μικρός κάστορας; Τι γνωρίζεις γι' αυτά;

Ο κάστορας, ψάχνοντας για φίλους, συνάντησε διάφορα ζώα το ένα μετά το άλλο, που ζούνε στη λίμνη. Σε ποιο άλλο κείμενο του Ανθολογίου ο ήρωας συναντά επίσης άλλα ζώα στη σειρά και τι τους ζητάει; Τον τίτλο μπορείς να τον ανακαλύψεις στην παρακάτω φράση: «Όταν ο παπαγάλος συναντήθηκε με την Κολοτούμπα, είπαν ένα ψέμα πρωταπριλιάτικο στον σπουργίτη και το ουράνιο τόξο».

Εάν θέλεις να παίξεις με την ψώ σου, κάνε ζευγάρι μ' έναν φίλο ή μια φίλη σου. Σταθείτε σε απόσταση ο ένας από τον άλλο, πλάτη με πλάτη. Ο ένας λέει μια φράση ή λέξη, χαρούμενα ή λυπημένα, και ο άλλος, που κάνει την ψώ, την επαναλαμβάνει.